

PENTRU O OMNIAPĂRARE ANTIRACHETĂ!

General de brigadă (r) dr. Gheorghe VĂDUVA

Iată că nu doar atacul, ci și apărarea poate fi considerată amenințare. Nu pentru că ar fi cu adevărat, ci, pentru că, atunci când este vorba de rachete balistice și de apărare împotriva acestora, un sistem unilateral de apărare antirachetă trece dincolo de echilibrul strategic, schimbă acest echilibru, și creează, pentru cel care îl folosește, un avantaj strategic imens. Avantajul de a nu fi lovit. Este însă firesc, în logica simplă a tuturor lucrurilor de pe pământ, ca toți cei ce au rachete cu care pot lovi să-și realizeze și sisteme de apărare împotriva acestora. Și bineînțeles că fiecare, în ograda lui, își realizează astfel de sisteme. Altfel la ce ar fi bune sistemele S-300, S-400, Patriot, Spartan, Sprint, Galosh, Tallin Arrow etc.?

Când se concepe și se construiește un astfel de sistem de apărare antirachetă, se are în vedere, evident, inamicul. În timpul „Războiului stelelor”, inamicul probabil al Statelor Unite era considerat a fi Uniunea Sovietică. Acest inamic, azi, nu mai există. Pentru că nici Uniunea Sovietică nu mai există. Iar Rusia nu este inamic pentru Statele Unite, ci partener strategic. Parteneriatul strategic dintre Rusia și Statele Unite, în pofida unor dezacorduri în unele probleme – extinderea NATO, problema Kosovo, amplasarea de componente ale scutului antirachetă american în Europa –, chiar funcționează. Petroliere americane fac din Murmansk până în Statele Unite vreo două săptămâni, conducta rusească construită acum câțiva ani până în acest port transportă o parte din petrolul de care americanii au mare nevoie, produsele americane se găsesc pe piața rusească, cele două mari puteri se înțeleg și în problema combaterii terorismului și în cea a Afganistanului și în foarte multe altele. Mai mult, americanii și rușii se consultă în marile probleme politice și strategice ale lumii, colaborează în cadrul Consiliului de Securitate, în cadrul G8, în cadrul Consiliului NATO-Rusia, în forumul Asia-Pacific etc., iar Rusia își impune punctul de vedere în aceeași măsură în care și acceptă punctul de vedere american. Inamicul care ar trebui avut azi în vedere în conceperea și realizarea sistemului sau sistemelor antirachetă este... racheta. Orice rachetă care poate lovi unul sau mai multe puncte de pe această planetă a noastră, a oamenilor, numită Pământ.

Cu ocazia Summitului NATO de la București, din 2-4 aprilie 2008, președintele american, George W. Bush, a precizat că „Apărarea antirachetă la care lucrăm nu are scopul de a ne apăra de Rusia, așa cum noul NATO pe care îl construim nu trebuie să ne apere de Rusia, pentru că Războiul Rece s-a încheiat. (...) Rusia nu este inamicul nostru. Acționăm pentru o nouă relație de securitate cu Rusia, a cărei fundație nu se bazează pe o anihilare reciprocă”.

Aceste cuvinte sunt deja truisme. Marile puteri nu se mai consideră reciproc inamice, fie și din simplul motiv că o astfel de inamicitate, în epoca armei nucleare, ar fi absurdă. Și atunci de ce este necesar un scut antirachetă?

Răspunsul la această întrebare, chiar dacă este tranșant, nu poate fi nici credibil, nici acceptat de toată lumea, așa cum este el formulat acum. Președintele american a afirmat că amplasarea scutului antirachetă în Europa are drept scop apărarea de un eventual atac venit din partea Iranului, în condițiile în care rachetele iraniene Shahab-3 au, în prezent, capacitatea de a lovi Israelul și Turcia, iar cele care urmează să fie construite pot atinge Europa și, evident, România.

Astfel de afirmații sunt, desigur, discutabile. Chiar dacă iraniienii n-au de gând să amenințe, cu rachetele lor, Europa, iar coreenii comuniști din nordul Peninsulei Coreene n-ar intenționa să lovească Statele Unite sau teritoriile ale aliaților acestora, un scut antirachetă tot este necesar. Pentru că, este la mintea cocoșului, *acolo unde există rachete, trebuie să existe neapărat și apărare antirachetă.* Aceasta poate fi, în opinia noastră, una din acele puține rațiuni suficiente și, în acest sens, acceptabile de concepere și construire a unui scut antirachetă.

Această rațiune suficientă – derivată cumva din principiul logic ce același nume – nu este chiar suficientă pentru a explica situația actuală. Ideea scutului antirachetă și cea a reluării ei își au izvorul în dinamismul Războiului Rece și al conflictualității, în proliferarea acestuia după spargerea bipolarității și crearea unui unilateralism american vulnerabil și neagreat de restul lumii. Atacurile teroriste de la 11 septembrie 2001, deși par a fi departe de a avea vreo tangență cu scutul antirachetă american, au amplificat această cerință, ba chiar s-au constituit într-un argument serios pentru grăbirea acestui proiect.

Prin decembrie 2002, administrația Bush anunța că renunță la tratatul antirachetă încheiat cu rușii în 1970. Cursa înarmărilor se relansase din nou. Scutul antirachetă face parte din această cursă, acesta fiind, dealtfel, și motivul atâtor controverse și al opoziției ferme a Rusiei față de crearea lui în spațiul european.

În luna iulie a anului 2002, în Alaska, la Fort Greely, a fost instalat primul receptor al sistemului de apărare împotriva rachetelor.

Responsabilii de la Agenția de apărare antirachetă au lucrat mult, mai bine de trei ani, pentru a crea un sistem care ar putea neutraliza o rachetă lansată de Coreea de Nord. Cu mai mulți contactori de tip Orbital, ei au construit o rachetă antirachetă interceptoare cu trei trepte. La Fort

minos pentru a trece prin canalul Panama, a fost trimis în Pacific, prin capul Horn, până în Insulele Aleutine, în Marea Bering.

Sistemul preconizat trebuie să includă doi sateliți de ghidare a lansării rachetelor antirachetă. Până la lansarea sateliților respectivi și instalarea tuturor radarelor performante, sistemul va conta doar pe radarele existente, acestea fiind realizate în perioada anilor 60 și 70. Cel mai important sistem de radare a fost amplasat în Insulele Aleutine. Tot aici, au fost amplasate și zece interceptoare. În 2002, când cinci dintre ele au fost testate, performanțele acestora erau interceptarea a 5 rachete din 8 lansate. Se estima atunci că va fi nevoie cam de zece ani pentru punerea sistemului la punct. De unde rezultă că sistemul american antirachetă poate fi operațional, așa cum s-a afirmat și la Summitul NATO de la București, în 2012-2013. În 2005, bugetul pentru realizarea sistemului a fost de 10 miliarde de dolari.

Amplasarea unor elemente ale acestui sistem pe continentul european, în Cehia (un radar) și în Polonia (10 interceptoare), este foarte controversată, chiar dacă, la Summitul de la București, din 2-4 aprilie 2008, Cehia a semnat documentele respective.

Acest proiect este considerat, de unii, învechit din punct de vedere tehnic, discutabil din punct de vedere strategic și dăunător pentru viitorul Europei. Cu alte cuvinte, se consideră că Europa n-ar avea absolută nevoie de un astfel de scut antirachetă. Nu este însă așa.

Proiectul american este deci destul de vechi. El datează de prin anii 1977-1978. După Summitul NATO de la Praga, din 2002, americanii consideră că proiectul scutului antirachetă face parte din doctrina războiului preventiv și figurează printre obiectivele Alianței. În 2007, miniștrii apărării din cadrul Alianței nu și-au exprimat nicio rezervă în legătură cu acest proiect. Ba, dimpotrivă, s-au gândit și la o eventuală complementaritate pentru a acoperi și flancul de sud. George Bush a precizat că scutul antirachetă este îndreptat împotriva rachetelor pe care le poate lansa Iranul, dar și a unor rachete ce pot fi lansate de Coreea de Nord.

Rusia a precizat că se simte amenințată de un astfel de proiect,

iar Germania, Austria și Slovacia nu-l agreează. Cu toate acestea, scutul antirachetă va fi realizat.

Discuțiile dintre Bush și Putin au relevat o nouă opțiune care, în opinia noastră, poate fi o soluție cât se poate de viabilă. Rusia a fost invitată să participe efectiv la realizarea acestui scut. Mai mult, Putin a propus ca fiecare din cele trei mari entități – Statele Unite, Uniunea Europeană și Rusia – să participe în mod egal la realizarea unui sistem de apărare antirachetă.

Nu știm exact ce se va întâmpla în viitor. Probabil, proiectele se vor derula așa cum sunt ele, iar NATO va decide, la Summitul din 2009, crearea unui sistem antirachetă complementar care să acopere și sud-estul Europei, așa cum s-a stabilit deja la București.

După părerea mea, filozofia și logica unui sistem de apărare antirachetă, în epoca actuală, se cer scoase atât din unilateralism, cât și din politicile și strategiile de îndiguire, de reacție la posibilele atacuri din partea unor țări care, probabil, nu vor avea niciodată o astfel de capacitate, și ancorate în realitățile cumplite ale acestor vremuri. Există în lume în jur de 18.000 de capete nucleare active, iar dezvoltarea armelor nucleare sau de altă natură și a vectorilor de transport la țintă se continuă într-un ritm periculos. Toată lumea este vulnerabilă la aceste arme, inclusiv cei care le dețin. Mai ales ei, așa spune eu. De aceea, un sistem de apărare antirachetă trebuie să vizeze apărarea și protecția împotriva tuturor acestor arme, inclusiv împotriva celor proprii. Este simplu ca bună ziua: dacă în lume există rachete ce pot lovi orice punct de pe suprafața globului, toate aceste puncte se cer apărate împotriva unor astfel de lovituri, indiferent din partea cui ar veni. Iar la acest efort trebuie să participe toată lumea și în primul rând cei ce au creat amenințarea și descurajarea nucleară. Sistemul mondial antirachetă – pentru că un sistem antirachetă, pentru a fi viabil, trebuie să aibă neapărat, cel puțin în final, dimensiuni mondiale – se cere conceput și realizat ca un sistem de apărare și de protecție a întregii lumi – și nu doar a unora – împotriva amenințării tuturor rachetelor, indiferent cui ar aparține acestea.